

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudců JUDr. Ing. Viery Horčicové a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: **Mgr. P. Č.**
zastoupený advokátem Mgr. Ing. Janem Boučkem
sídlem Opatovická 4, 110 00 Praha 1

proti

žalované: **Česká advokátní komora**, IČO 66000777
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 3. 2023, sp. zn. K 63/2021

takto:

- I. Rozhodnutí České advokátní komory ze dne 3. 3. 2023, sp. zn. K 63/2021, se **ruší** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je povinna** nahradit žalobci náklady řízení ve výši **19.456 Kč**, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce advokáta Mgr. Ing. Jana Boučka.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Kárný senát kárné komise České advokátní komory (dále jen „*správní orgán prvního stupně*“) rozhodnutím ze dne 25. 3. 2022, sp. zn. K 63/2021 (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), rozhodl, že se žalobce dopustil kárného provinění tím, že:

- a. při poskytování právních služeb společnosti STAVMAT STAVEBNINY a.s. zaslal dne 30. 10. 2019 paní I. Š. emailovou zprávu obsahující návrh smlouvy o smlouvě budoucí o převodu obchodního podílu ve společnosti STAVMAT s úpravami, kterou paní I. Š. dne 31. 10. 2019 uzavřela se společností STAVMAT STAVEBNINY a.s., a dne 23. 6. 2020 zaslal paní I. Š. emailovou zprávu obsahující návrh smlouvy o převodu obchodního podílu ve společnosti STAVMAT, kterou následně paní I. Š. odmítla uzavřít, ačkoliv nejpozději od 29. 10. 2019 věděl, že paní I. Š. je v této věci zastoupena advokátem JUDr. J. R.,

tedy při výkonu advokacie nejednal čestně, nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a jednal přímo s osobou zastoupenou advokátem, s níž poskytovaná právní služba souvisela, bez souhlasu tohoto advokáta,

čímž porušil § 16 odst. 2 větu před středníkem zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném a účinném znění (dále jen „*zákon o advokacii*“) a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 větou druhou usnesení představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, v platném a účinném znění (dále jen „*etický kodex*“);

- b. dne 31. 10. 2019 učinil prohlášení o pravosti podpisu evidované v knize o prohlášeních o pravosti podpisu pod běžnými čísly 015447/239/2019/C, 015447/240/2019/C a 015447/241/2019/C, tedy prohlášení o pravosti podpisů na listině nesepsané advokátem, ačkoliv šlo o listinu sepsanou žalobcem,

tedy při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě, nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a učinil prohlášení o pravosti podpisu na listině nesepsané advokátem, ačkoliv šlo o listinu advokátem sepsanou,

čímž porušil § 16 odst. 2 větu před středníkem zákona o advokacii, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 etického kodexu a § 25a odst. 6 zákona o advokacii ve spojení s čl. 8 odst. 2 větou první usnesení představenstva České advokátní komory č. 4/2006 Věstníku, kterým se stanoví podrobnosti o povinnostech advokáta při činění prohlášení o pravosti podpisu, o vedení evidence o těchto prohlášeních, o vyšším ověření těchto prohlášení a knize o pravosti podpisu (dále jen „*usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu*“);

za což mu podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii bylo uloženo kárné opatření – pokuta ve výši 48 600 Kč.

2. Žalobce se domáhá zrušení rozhodnutí Odvolacího kárného senátu Odvolací kárné komise České advokátní komory ze dne 3. 3. 2023, sp. zn. K 63/2021 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí.

II. Napadené rozhodnutí

3. Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí shrnula vymezení obou skutků, v obou případech byla toho názoru, že skutkový stav byl zjištěn řádně, ztotožnila se i s právní kvalifikací skutků, a že se žalobce dopustil jednání v eventuálním úmyslu.
4. Ke skutku a) ve shodě se správním orgánem prvního stupně uvedla, že od 30. 10. 2019, 21:05 žalobce ignoroval skutečnost, že paní I. Š. je v jednání zastoupena advokátem JUDr. J. R., kterého z komunikace vynechal a komunikoval přímo s jeho klientkou. Ke skutku b) žalovaná přisvědčila kárné komisi, že autorem smlouvy byl přímo žalobce, proto při prohlášení o pravosti podpisů měl použít tzv. vlastní a nikoliv cizí doložky. Současně uvedla, že je nepodstatné, že od 1. 7. 2022 odpadla povinnost rozlišení vlastního a cizího ověření. Žalobce byl povinen postupovat při prohlášení o pravosti podpisu striktně v souladu se zákonem o advokacii a stavovskými předpisy. Neučinil-li tak, nemůže se dovolávat právní úpravy, podle níž advokáti činí prohlášení o pravosti podpisu od 1. 7. 2022.
5. K odvolací námitce směřující proti výši pokuty žalovaná uvedla, že úvahy správního orgánu prvního stupně považuje za správné. Žalobce dále namítal nepřiměřenou přísnost kárného opatření, kterou poměřoval optikou časového odstupu od spáchání obou skutků. S tím se žalovaná v obecné rovině ztotožnila, na druhou stranu však s ohledem na přístup žalobce ke spáchaným kárným proviněním nelze říci, že by kárné řízení vedlo k jeho sebereflexi. Podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii lze v kárném řízení uložit pokutu až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy, žalobci byla uložena pokuta ve výši trojnásobku minimální mzdy, která je zcela na místě a důvody pro uložení mírnějšího druhu kárného opatření nebyly shledány. Pokuta byla vyměřena při spodní hranici sazby a přihlédnutím k okolnostem případu, závažnosti provinění i k osobním a majetkovým poměrům žalobce odpovídá kritériím podle § 24 odst. 2 vyhlášky č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (dále jen „*advokátní kárný řád*“).

III. Žaloba

6. Žalobce namítl, že byl nesprávně právně posouzen skutek definovaný výše pod písm. b) , tj. učinění prohlášení o pravosti podpisu. Napadené rozhodnutí je v rozporu s principem posuzování trestnosti vyjádřeným v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a principem legality vyjádřeným v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a v čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR. Kárné řízení je přitom řízením o trestním obvinění ve smyslu čl. 6 Úmluvy a podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva se na něj musí vztahovat i veškeré základní principy týkající se ukládání trestu. Otázku aplikace čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod ve vztahu ke správnímu deliktu řešil Ústavní soud v nálezu pod sp. zn. III. ÚS 611/01 nebo Nejvyšší správní soud v rozsudcích č. j. 6 A 126/2002-29 a č. j. 8 Afs 17/2007-100. Požadavek na označování listiny se s účinností od 1. 12. 2022 stal obsoletním, což vyplývá z usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 13. 9. 2022 č. 3/2022 Věstníku.
7. Žalobce má dále za to, že uložená sankce byla nepřiměřená za jednání u skutku a). Žalobce namítl, že k jednání mělo dojít v roce 2019 a 2020, k oznámení neetického jednání došlo 14. 1. 2021, odsouzení v prvním stupni bylo v roce 2022 a k rozhodnutí odvolacího orgánu došlo

v roce 2023. Při rozhodování o trestu má být bráno v potaz časové hledisko, což vyplývá z § 39 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „*trestní zákoník*“), v platném a účinném znění, a to jednak ve smyslu uplynutí doby od jednání a jednak ve smyslu nepřiměřenosti délky řízení. Prvostupňové rozhodnutí hodnocení časového hlediska neobsahuje. Napadené rozhodnutí sice zhodnocení časového hlediska obsahuje, nemá však materiální základ a je v rozporu s principem zákazu reformace in peius, neboť odvolání podal jen žalobce.

8. Žalovaná dle žalobce v rámci rozhodování o věci pominula skutečnosti, že JUDr. J. R. převzal právní zastoupení v době, kdy věděl, že se věci nebude moci věnovat a paní I. Š. uzavřela se společností STAVMAT a.s. smlouvy, ze kterých bylo plněno, a to i po kontrole ze strany jejího právního zástupce, nebyla proto poškozena na svých právech.
9. Napadené rozhodnutí dle žalobce porušuje princip předvídatelnosti rozhodnutí, neboť byl penalizován za jednání, u kterého je obvyklou sankcí napomenutí či násobně nižší pokuta.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

10. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě ze dne 15. 1. 2024 nejdříve reagovala na judikaturu týkající se použití trestněprávních zásad. Namítla, že pokud uvedl při ověření pravosti podpisu, že listinu nesepsal, ačkoliv tak učinil, vědomě uvedl nepravdivý údaj.
11. Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 611/01 řešil opačný případ, kdy byla stěžovatelce uložena pokuta za jednání, které v době, kdy k němu došlo, nebylo správním deliktem. Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 17/2007-100 citaci uvedenou v žalobě neobsahuje. Nelze aplikovat ani rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 126/2022-29, neboť advokátní předpisy neobsahují konkrétní skutkové podstaty, které musí být naplněny, aby bylo jednání advokáta kárným proviněním. Žalobce se kárného provinění dopustil popsáním jednáním, kterým porušil povinnosti podle zákona o advokacii i podle etického kodexu.
12. K námitce zániku trestnosti žalovaná uvedla, že byť od 1. 12. 2022 nemusí doložka prohlášení o pravosti obsahovat údaj, zda se jedná o listinu sepsanou prohlašujícím advokátem, neznamená to, že by zanikla trestnost jednání žalobce ve skutku b). Podle žalované žalobce tím, že vědomě učinil nepravdivé prohlášení o původu listiny, na níž ověřoval podpisy, zaviněně porušil povinnosti, jež mu ukládají ustanovení zákona o advokacii a etického kodexu. Skutek souvisí se skutkem a), má význam též pro posouzení závažnosti tohoto porušení povinností advokáta.
13. K nepřiměřenosti sankce žalovaná uvedla, že trestní zákoník se na advokátní kárné řízení nevztahuje, a to na rozdíl od trestního řádu, jehož přiměřené použití stanoví § 35e odst. 2 zákona o advokacii.
14. K nutnosti aplikovat zásadu reformace in peius žalovaná uvedla, že napadeným rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí, ke zhoršení postavení žalobce tak nedošlo.
15. K tvrzení o nepředvídatelnosti sankce žalovaná upozornila na individualizaci druhu a výměry kárného opatření, což bylo zdůvodněno v prvostupňovém rozhodnutí. K výši uložené pokuty žalovaná uvedla, že žalobci mohla být uložena pokuta až ve výši 1 335 000 Kč, a stanovenou pokutu nelze považovat za nepřiměřeně přísnou.

V. Replika žalobce

16. Žalobce v replice ze dne 23. 1. 2024 uvedl, že tvrzení žalované popírají význam aplikace obecné právní normy ve vztahu ke zcela specifickému skutkovému vztahu tak, aby byla postihována právní jednání. Čistě formalistická úvahy žalované popírají základní principy trestního práva, kdy kárné řízení je trestním řízením sui generis. Pro závěr o vině žalobce chybí objekt jednání, tedy povinnost advokáta rozlišení listiny, neboť toto rozlišení bylo zrušeno k 1. 12. 2022.
17. Žalobce se vyhradil proti výkladu citované judikatury provedeného žalovanou a odkázal na informační systém ASPI s tím, že tvrzení žalované, že rozsudek Nejvyššího správního soudu neobsahuje citovanou pasáž, nemá racionální základ.
18. Žalobce se vymezuje proti propojená skutků, neboť oba skutky jsou samostatné a jako samostatné skutky jsou posouzeny.
19. K prvnímu skutku žalobce uvedl, že žalovaná se vyhýbá argumentaci žalobce, neboť by se v opačném případě musel zabývat materiální stránkou věci, která převažuje nad stránkou formální.
20. Žalobce je toho názoru, že jeho jednání je nutno vnímat v kontextu neetického jednání JUDr. J. R., který přebíral právní zastoupení, aniž by se chtěl věci následujících několik týdnů věnovat, ke druhému kontaktu s klientkou JUDr. R. došlo po 10 měsících, kdy byla vyzvána k uzavření smlouvy podle smlouvy o smlouvě budoucí. Klientka I. Š. smlouvy uzavřela, nebyla poškozena. Analogicky lze použít § 20 odst. 6 zákona o advokacii.
21. Žalovaná vyjádření k replice žalobce neuplatnila.

VI. Jednání

22. Jednání ve věci se konalo 22. 8. 2024. Žalobce setrval na svém procesním postoji. Zdůraznil, že po novele již při ověřování podpisů neprobíhá rozlišování na listiny vlastní a cizí. Ke skutku o kontaktu žalobce s protistranou uvedl, že sám oznamovatel jednání se dopustil neetického jednání, když převzal zastoupení, aniž se mohl věci věnovat.
23. Žalovaná setrvala na tom, že v rámci kárného řízení nejsou stanoveny žádné skutkové podstaty, dle § 32 zákona o advokacii se ověřuje, zda advokát či koncipient porušil nějaké povinnosti, které jsou mu stanoveny zákonem o advokacii, jiným zákonem či stavovskými předpisy. Článek 11 odst. 1 etického kodexu zakazuje jakýkoliv přímý kontakt advokáta s protistranou, je-li zastoupena, bez souhlasu advokáta. Žalobce poslal protistraně návrh smlouvy. K námitce žalobce na neetičnost jednání JUDr. R. žalovaná uvedla, že etický kodex nestanoví advokátovi povinnost nepřevzít věc, bude-li nedostupný a žalobce např. nemohl ani tušit, jaká je dohoda mezi klientem a jejím advokátem. Současně jednání žalobce nelze považovat jako jednání v nouzi, žalobce to netvrdil a nebylo to ani prokazováno. Potvrdila, že v době po rozhodnutí kárného senátu došlo ke změně stavovského předpisu o podobě prohlášení o pravosti podpisu. Podstatné je, že v době jednání žalobce ta povinnost existovala a snížení důstojnosti advokátního stavu spočívá ve vědomém uvedení skutečnosti, že smlouvu nese-psal. Poukázala na obhajobu v kárném řízení, kdy žalobce uvedl, že smlouvu nese-psal. Pozdější upuštění povinnosti rozlišovat vlastní a cizí listinu při ověřování podpisu nemění nic na tom, že při ověřování žalobce uvedl nepravdu. Ze žalobcem předložených kárných rozhodnutí nelze dovodit ustálenou praxi pro ukládání kárných opatření, sankce musí být individualizovaná, proto pokuta uložená žalobci je adekvátní.

24. Soud na jednání provedl důkazy rozhodnutími kárné komise žalované ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. K 10/2021, ze dne 8. 4. 2022, sp. zn. K 62/2021, ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. K 93/2014, představenstva České advokátní komory č. 4/2006 Věstníku, usnesením č. 4/2022 představenstva České advokátní komory ze dne 13.9.2022, kterým se mění usnesení představenstva České advokátní komory č. 4/2006 Věstníku zveřejněné ve Věstníku České advokátní komory č. 3/2022.
25. Zásadní podklady jsou pak součástí správního spisu, z něhož žalovaná vycházela. Správním spisem se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS).

VII. Posouzení věci Městským soudem v Praze

26. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového i právního stavu v době vydání rozhodnutí správního orgánu a v mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném a účinném znění (dále jen “s. ř. s.”), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
27. Skutkový stav u obou skutků není mezi stranami sporný.
28. V projednávané věci vyšel soud z následující právní úpravy v rozhodném znění.
29. Podle § 32 odst. 2 zákona o advokacii platí, že kárným proviněním je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem s výjimkou zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo stavovským předpisem.
30. Jedná se o tzv. blanketní skutkovou podstatu, což znamená, že daná norma odkazuje na další právní předpis, který upravuje povinnost advokáta – nejtypičtěji na zákon o advokacii a stavovský předpis. Příslušné povinnosti advokáta tvoří součást této dispozice a skutková podstata se tedy nemusí měnit při každé změně příslušného předpisu upravujícího povinnosti advokáta (např. pokud je povinnost změněna, vypuštěna nebo je zavedena nová).
31. Podle § 16 odst. 2 věty před středníkem zákona o advokacii platí, že při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě.
32. Podle § 17 zákona o advokacii platí, že advokát postupuje zejména při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.
33. Podle čl. 4 odst. 1 etického kodexu platí, že advokát je všeobecně povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.
34. Podle čl. 11 odst. 1 věty druhé etického kodexu platí, že je-li osoba, se kterou poskytovaná právní služba souvisí, zastoupena advokátem, nesmí s ní advokát jednat přímo bez předchozího souhlasu advokáta, který ji zastupuje, ani odmítnout s tímto advokátem jednat.
35. Podle § 25a odst. 1 zákona o advokacii ve znění účinném v době jednání žalobce (31. 10. 2019) tj. ve znění účinném do 30. 6. 2022 (do účinnosti zákona č. 261/2002 Sb.) platilo, že je advokát oprávněn nahradit úřední ověření podpisu vyžadované zvláštními právními předpisy svým prohlášením se stejnými účinky, pokud advokát listinu sám sepsal nebo ji

jednající osoba před advokátem vlastnoručně podepsala (dále jen "prohlášení o pravosti podpisu").

36. Podle § 25a odst. 2 písm. d) zákona o advokacii ve znění účinném v době jednání žalobce tj. ve znění účinném do 30. 6. 2022 (do účinnosti zákona č. 261/2002 Sb.) platilo, že prohlášení o pravosti podpisu musí být vyhotoveno na listině nebo na listině s ní pevně spojené a musí obsahovat prohlášení advokáta, že listina jím byla sepsána nebo, že byla před ním jednající osobou vlastnoručně podepsána.
37. Podle § 25a odst. 6 zákona o advokacii platí, že podrobnosti o povinnostech advokáta a advokátního koncipienta podle předchozích odstavců stanoví stavovský předpis.
38. Podle čl. 8 odst. 1 usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu (ve znění platném a účinném v době spáchání kárného provinění) platí, že advokát je povinen přidělit každému prohlášení ohledně podpisu každé jednající osoby samostatné běžné číslo knihy o prohlášeních (dále jen „běžné číslo“), a to i v případě, že stejnou listinu podepsalo více jednajících osob.
39. Podle čl. 8 odst. 2 věty první usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu (ve znění platném a účinném v době spáchání kárného provinění) platí, že běžné číslo je tvořeno evidenčním číslem knihy o prohlášeních, pořadovým číslem pod kterým je prohlášení zapsáno v knize o prohlášeních (dále jen „pořadové číslo“), označením kalendářního roku, v němž bylo prohlášení učiněno a písmenem „V“, jedná-li se o prohlášení učiněné na vlastní listině, nebo písmenem „C“, jedná-li se o prohlášení, učiněné na cizí listině. Tato povinnost reflektovala ustanovení § 25a odst. 1 zákona o advokacii ve znění účinném v době jednání žalobce, podle kterého mohlo být prohlášení o pravosti podpisu učiněno advokátem jen v případech, kdy byla listina sepsána advokátem nebo osoba vlastnoručně podepsala cizí listinu před advokátem.
40. Podle § 25a odst. 1 zákona o advokacii v aktuálně účinném znění od 1. 7. 2022 prohlášením o pravosti podpisu (dále jen „prohlášení“) advokát prohlašuje, že jednající osoba dokument před ním vlastnoručně podepsala nebo elektronický podpis na dokumentu uznala za vlastní. Prohlášení se provádí na žádost jednající osoby a má stejné účinky jako úřední ověření podpisu.
41. Podle § 25a odst. 3 písm. e) zákona o advokacii v účinném znění od 1. 7. 2022 prohlášení obsahuje údaj o tom, že jednající osoba dokument před advokátem podepsala, nebo že elektronický podpis na dokumentu uznala za vlastní.
42. Podle čl. 8 odst. 2 usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu v platném a účinném znění platí, že běžné číslo je tvořeno evidenčním číslem knihy o prohlášeních, pořadovým číslem, pod kterým je prohlášení zapsáno v knize o prohlášeních (dále jen „pořadové číslo“) a označením kalendářního roku, v němž bylo prohlášení učiněno. Podepisuje-li táž jednající osoba současně několik vyhotovení téže listiny, přidělí se všem prohlášením jedno běžné číslo a údaj o počtu vyhotovení se uvede v prohlášení.
43. Podle § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii platí, že advokátovi lze za kárné provinění uložit pokutu až do výše stonásobku minimální měsíční mzdy stanovené zvláštním právním předpisem.
44. Soud se nejdříve zabýval námitkou žalobce ve vztahu ke skutku b), tj. k tomu, že žalobce na listině, kterou sepsal, při ověření pravosti podpisů učinil prohlášení o pravosti podpisů na listině nesepsané advokátem. K tomuto jednání žalobce namítá porušení zásady použití

pozdějšího zákona, pokud je to pro pachatele příznivější, podle čl. 40 odst. 6 věty druhé Listiny základních práv a svobod.

45. Použitím zásady vyjádřené v čl. 40 odst. 6 věty druhé Listiny základních práv a svobod při trestání správních deliktů se zabýval již Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 10. 6. 2003, č. j. 28 Ca 151/2002-34, ve kterém uzavřel, že *„[s]právní orgán musí při trestání správních deliktů respektovat princip uvedený v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Vyvození odpovědnosti a uložení postihu je proto nutno posoudit podle právní úpravy účinné v době, kdy k jednání došlo, není-li úprava účinná v době rozhodnutí pro delikventa příznivější. Pokud však pozdější právní úprava původní skutkovou podstatu předmětného deliktu vůbec nepřevzala, zanikla trestnost jednání a k vyvození odpovědnosti a uložení sankce již nemůže dojít.“*
46. Kárné provinění advokáta tradičně náleží mezi disciplinární delikty a tím patří do širší kategorie správního trestání (srov. např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2016, 9 Ad 23/2013 – 39, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2005, č. j. 6 As 36/2003 – 115). Na místě je proto tedy aplikovat zásady a principy trestního práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007 – 135), mezi něž patří i zásada zohlednění pozdější příznivější právní úpravy ve prospěch pachatele.
47. Tuto zásadu pro řízení o kárném provinění advokáta pak výslovně přejímá zákon o advokacii. Podle § 34 odst. 1 zákona o advokacii takto platí, že *„pro rozhodnutí v kárném řízení je rozhodující skutkový a právní stav v době, kdy ke kárnému provinění došlo; pozdější právní úpravy se použije, jestliže je to pro kárně obviněného příznivější.“*
48. Jak již bylo uvedeno výše, žalobci je kladeno za vinu jednání, že *„dne 31. 10. 2019 učinil prohlášení o pravosti podpisu evidované v knize o prohlášeních o pravosti podpisu pod běžnými čísly 015447/239/2019/C, 015447/240/2019/C a 015447/241/2019/C, tedy prohlášení o pravosti podpisů na listině nesepsané advokátem, ačkoliv šlo o listinu sepsanou žalobcem“*.
49. V tomto jednání kárná komise shledala, že žalobce při výkonu advokacie v nepřímém úmyslu nejednal čestně a svědomitě, nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a učinil prohlášení o pravosti podpisu na listině nesepsané advokátem, ačkoliv šlo o listinu advokátem sepsanou.
50. Tímto jednáním žalobce podle kárné komise porušil povinnosti advokáta dle § 16 odst. 2 věty před středníkem a § 17 zákona o advokacii a čl. 4 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 věty druhé etického kodexu, na které odkazuje § 17 věta druhá zákona o advokacii, a dále porušení čl. 8 odst. 2 věty první usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu, ve znění platném a účinném v době spáchání kárného provinění, na který odkazuje § 25a odst. 6 zákona o advokacii.
51. Žalobci je u skutku b) konkrétně tedy přičítáno jednání spočívající v porušení povinnosti, která se váže k podobě prohlášení. Žalobce nesprávně rozlišil původce listiny - na listině jím sepsané (což žalobce v nynějším řízení nesporně) sice správně ověřil podpis podepisující osoby (o tom také spor není), avšak toto prohlášení nesprávně evidoval jako prohlášení o pravosti podpisů na listině nesepsané advokátem (opatřil písmenem „C“), ač byl původcem listiny on sám (tj. prohlášení měl opatřit písmenem „V“). Delikt ní jednání žalobce tedy vychází z porušení primární povinnosti, která byla advokátovi stanovena při ověřování pravosti podpisu konkrétně podle § 25a zákona o advokacii a stavovským předpisem - čl. 8

odst. 2 věty první usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu ve znění účinném ke dni jednání, jak bylo rekapitulováno seshora.

52. Povinnost advokáta rozlišovat při ověřování podpisu (a při zapisování doložky pravosti prohlášení), zda je o listinu vlastní sepsanou advokátem či sepsanou jinou osobou (listina cizí) však zanikla s účinností od 1. 7. 2022. Od tohoto dne advokát již není povinen v prohlášení uvádět, zda byla jím listina sepsána nebo zda ji osoba před ním vlastnoručně podepsala; nadále je obsahem prohlášení jen údaj, zda jednající osoba dokument před advokátem podepsala, nebo že elektronický podpis na dokumentu uznala za vlastní. To se projevuje i v podobě doložky pravosti prohlášení, v níž od 1. 12. 2022 není již rozlišováno, zda jde o listinu vlastní „V“ nebo cizí „C“. Současně také platí, že § 25a zákona o advokacii v aktuálně účinném znění nijak nerozlišuje, zda advokát ověřil pravost podpisu na listině, ať už ji sepsal on sám nebo jiná osoba. Z uvedeného vyplývá, že rozlišování původce listiny tedy pozbylo významu. Při ověřování podpisu advokátem (a vyznačení doložky pravosti) je nyní podstatné je pouze to, že advokát prohlášením potvrzuje, že listinu (bez ohledu na to, kdo ji vyhotovil), před ním vlastnoručně podepsala jednající osoba (nebo uznala elektronický podpis jako vlastní).
53. Byť tedy v době svého jednání žalobce jako advokát primárně jednal v rozporu se svou povinností dle článku 8 odst. 2 usnesení o prohlášení o pravosti podpisu rozlišovat původce sepsané listiny, aktuálně účinná, tj. pozdější právní úprava článku 8 odst. 2 usnesení o prohlášení o pravosti podpisu, od této povinnosti již ustoupila. Po novelizaci pozbylo tedy významu rozlišování původce sepsání listiny, čemuž odpovídá i zjednodušená podoba doložky pravosti položky. Pozdější právní úprava článku 8 odst. 2 usnesení o prohlášení o pravosti podpisu je tedy pro žalobce bezesporu příznivější.
54. Ze správního spisu vyplývá, že o kárném provinění žalobce bylo v prvním stupni rozhodnuto dne 25. 3. 2022. O odvolání žalobce bylo rozhodnuto dne 3. 3. 2023. Požadavek na rozlišení listin byl z § 25a zákona o advokacii vypuštěn zákonem č. 261/2021 Sb., a to s účinností od 1. 7. 2022. Totožný požadavek podle čl. 8 odst. 2 věty první usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu byl z daného usnesení vypuštěn na základě usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 13. 9. 2022, s účinností od 1. 12. 2022.
55. Postižitelnost jednání žalobce definovaného pod písm. b), tj. učinění prohlášení o pravosti podpisu, tedy zanikla sice po vydání prvostupňového rozhodnutí, avšak před vydáním napadeného rozhodnutí. Jelikož během odvolacího řízení došlo ke změně právní úpravy, kdy stíhaná povinnost zanikla, jedná se tak o příznivější pozdější právní úpravu. Žalobce tak měl ohledně tohoto skutku být zproštěn kárné žaloby z důvodu uvedeného v § 23 písm. c) advokátního kárného řádu (tj. z důvodu, že skutek, pro nějž byla kárná žaloba podána, není již kárným proviněním).
56. Žalovaná v bodu 7 napadeného rozhodnutí byla toho názoru, že k pozdější právní úpravě přihlédnout nelze a rozhodná je právní úprava účinná v době jednání žalobce. Tento závěr z vyložených důvodů nemůže obstát, soudu proto nezbylo, než žalované rozhodnutí z tohoto důvodu zrušit pro nezákonnost – pro rozpor s povinností užít pozdější právní úpravy, je-li to pro pachatele příznivější (§ 34 odst. 1 věta za středníkem zákona o advokacii).
57. Co se týče dalších námitek vůči nepřiměřenosti sankce, soud předesílá, že sankce – kárné opatření – byla žalobci uložena jako společná za obě jednání. S ohledem na shora vyřčené závěry, kdy měl být žalobce, co se týče skutku b) zproštěn kárné žaloby, nyní již neobstojí.

58. Soudu to však nebrání vyjádřit se k dílčím námitkám. Soud je především toho názoru, že byť skutky a) a b) spolu z časového hlediska souvisejí, neboť žalobce ověřil pravost podpisů dne 31. 10. 2019 na smlouvě, kterou předtím dne 30. 10. 2019 zaslal paní I. Š., jedná se o dvě oddělitelná vícečinná a nestejnorodá jednání, při nichž žalobce porušil jiné povinnosti advokáta.
59. I když z výroku prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že žalobce u obou skutků shodně porušil povinnosti dle § 16 odst. 2 věty před středníkem zákona o advokacii a ustanovení § 17 zákona o advokacii ve spojení s článkem 4 odst. 1 etického kodexu, z téhož rozhodnutí vyplývá, že protiprávnost jednotlivých jednání vychází z toho, že žalobce jednal u skutku a) porušil povinnosti advokáta dle čl. 11 odst. 1 věty druhé etického kodexu (jednání s obou zastoupenou advokátem, s níž poskytovaná právní služba souvisela bez souhlasu tohoto advokáta) a u skutku b) porušil povinnost advokáta dle § 25a odst. 6 zákona o advokacii ve spojení s čl. 8 odst. 2 věty první usnesení o prohlášení advokáta o pravosti podpisu (povinnosti při prohlášení o pravosti podpisu).
60. Z toho důvodu se také větší příznivost pozdější právní úpravy u skutku b) pochopitelně nevztahuje na skutek a) a žalovaná v dalším řízení o skutku a) případně uloží novou sankci se zohledněním zásad pro ukládání trestů podle zákona o advokacii a advokátního kárného řádu.
61. Žalobce v této souvislosti namítl právě nepřiměřenost sankce za skutek a), odkázal přitom na zásady pro ukládání trestů dle § 39 odst. 3 trestního zákoníku. Toto ustanovení se však na kárné řízení advokátů nevztahuje. Trestní zákoník se užije přiměřeně pouze k zásadám pro ukládání souhrnného, úhrnného a společného trestu (srov. § 32 odst. 8 zákona o advokacii). Ustanovení § 35e odst. 2 zákona o advokacii přímo stanovuje, že se na kárné řízení použije pouze zákon o advokacii, advokátní kárný řád a přiměřeně zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
62. Zásady pro ukládání kárných opatření advokátů tak vyplývají z ustanovení § 25 odst. 2 advokátního kárného řádu, podle něhož při rozhodování o upuštění od uložení kárného opatření podle § 32 odst. 5 zákona o advokacii a při ukládání kárného opatření přihlíží kárný senát zejména k povaze skutku a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře jeho zavinění, jakož i k jeho osobním poměrům.
63. Žalobce před soudem i v odvolacím řízení namítl nepřiměřenost sankce ve vztahu ke skutku a) z důvodu nesprávného hodnocení časového odstupu od svého jednání a nepřiměřené délky řízení o kárném provinění. Žalovaná v napadeném rozhodnutí stručně shrnula, že ke skutkům došlo před 3 lety, a že určitý dopad má na žalobce i průběh kárného řízení, kdy advokacii vykonává řádně a nedopustil se kárného provinění. Akcentovala však, že vzhledem k přístupu žalobce ke kárným proviněním nelze říct, že by řízení vedlo k jeho sebereflexi.
64. Žalovaná tedy k žalobcově námitce vyložila, že značný časový odstup od deliktních jednání umožňuje zohlednit určitou nápravu žalobce, který advokacii nadále vykonává řádně, avšak neklesla závažnost žalobcova jednání vzhledem k tomu, že u žalobce stále postrádá jakoukoliv sebereflexi ke svým proviněním. Nelze tedy v první řadě přisvědčit žalobci, že by žalovaná v úvahách o kárném opatření časové hledisko nijak nezohlednila. Podle názoru soudu žalovaná naopak přesvědčivě vyložila, že ani značný časový odstup od deliktního jednání nemá zásadní vliv na snížení závažnosti jednání a tedy na kárné opatření. S tímto názorem žalobce v žalobě nijak konkrétně nepolemizuje, soud proto neshledal důvod tyto závěry žalované jakkoli korigovat.

65. Současně však soud konstatuje, že se jedná o námitky, které bude třeba znovu hodnotit vzhledem k procesnímu vyústění věci. Soud totiž věc vrací žalované k dalšímu řízení a v něm bude tedy na místě i další hodnocení plynutí doby. Žalobce tyto námitky proto může znovu uplatnit v dalším řízení.
66. Žalobce dále namítl, že žalovaná opominula zhodnotit skutečnosti, že JUDr. J. R. převzal právní zastoupení v době, kdy věděl, že se věci nebude moci věnovat, a že paní I. Š. uzavřela se společností STAVMAT a.s. smlouvy, ze kterých bylo plněno, a to i po kontrole ze strany jejího právního zástupce, nebyla proto poškozena na svých právech.
67. Žalovaná ve shodě s prvostupňovým rozhodnutím shrnula, že JUDr. R. žalobci 29. 10. 2019 oznámil, že z důvodu dovolené nebude od následujícího dne (30. 10. 2019) k dispozici. Žalobce nicméně komunikoval s JUDr. R. následující den 30. 10. 2019 ohledně zaslání návrhu smlouvy o převodu podílu. Nejprve nevyhověl žádosti JUDr. R. o zaslání návrhu smlouvy, následně tento návrh téhož dne ve večerních hodinách zaslal již přímo I. Š. a J. B., avšak aniž by jej zaslal také JUDr. R. např. v příloze emailové komunikace. Při obdobném jednání dne 23. 6. 2020 poté námitka nemožnosti JUDr. R. věnovat se věci z důvodu dovolené není vůbec relevantní, neboť v tomto okamžiku tu tato okolnost ani nebyla vznesena. Dle žalované žalobce 23. 6. 2020 návrh smlouvy rovnou zaslal I. Š., ač musel v té době již vědět, že je ve věci zastoupena JUDr. R.
68. Žalovaná tak v rozhodnutí podle názoru soudu v zásadě shrnula, že žalobcem poukazovaná nemožnost JUDr. R. věnovat se věci nemá na závažnost jednání žalobce vliv, neboť JUDr. R. se věci a zájmu klientky zjevně věnoval i 30. 10. 2019. Naopak to byl žalobce, kdo JUDr. R. téhož dne z dalšího jednání sám vynechal a nadále jednal přímo se zastoupenou osobou.
69. Na tyto argumenty žalované žalobce taktéž nijak věcně nereaguje. Žalobce v kárném řízení tvrdil, že zájmem jeho klienta bylo uzavřít převod obchodního podílu v reálném čase. Žalobce však kromě sdělení JUDr. R. z 29. 10. 2019, že 30. 10. 2019 odlétá a zpět se vrátí 16. 11. 2019, neprokázal žádný důvod, který by vylučoval JUDr. R. z dalšího jednání ve věci. To zejména poté, co se JUDr. R. věci věnoval ještě i v dopoledních hodinách dne 30. 10. 2019. Žalobce tedy podle názoru soudu nijak nezpochybnil především to, že JUDr. R. byl v obou případech přes výše uvedené avízo o nepřítomnosti průběžně schopen věnovat se věci zájmu své klientky a nebyl zde tedy důvod jej z jednání vynechat. Žalobce proto u skutku a) nezpochybnil, že jednal s paní I. Š. tak, jak je mu kladeno za vinu, tedy se svévolným vyloučením JUDr. R. z jednání a neprokázal, že by zde byla na straně JUDr. R. nějaká okolnost, která by snižovala závažnost jednání žalobce.
70. Námitku, že ze smluv bylo plněno i po kontrole zástupce, a proto zastoupené osoby nebyly poškozeny na svých právech, žalobce neuplatnil ani v řízení v první stupni před kárným senátem a ani v odvolacím řízení. Jakkoliv se jedná o námitku, u níž nebyly vyčerpány prostředky ochrany v řízení před správními orgány /§ 68 písm. a) s.ř .s./ soud poukazuje na to, že tuto námitku směřující k hodnocení závažnosti skutku a) může žalobce uplatnit v dalším řízení o tomto skutku.
71. Podle názoru soudu žalovaná neporušila ani zásadu zákazu reformace in peius. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2009, č. j. 8 As 5/2009 – 80 znamená zákaz reformace in peius toliko nemožnost zpřísnit sankci, neznamená však zákaz správnému zjištění skutkového stavu a odpovídající právní kvalifikaci. Žalovaná napadeným rozhodnutím jen potvrdila prvostupňové rozhodnutí a zamítla odvolání žalobce. Ke

zhoršení právního postavení žalobce oproti stavu založenému prvostupňovým rozhodnutím tak nedošlo.

72. Žalobce závěrem namítal porušení principu předvídatelnosti rozhodnutí, neboť byl penalizován za jednání, u kterého je obvyklou sankcí napomenutí či násobně nižší pokuta. Tato námitka žalobce není vzhledem k procesnímu vyústění pro nynější věc relevantní. Byť se jedná nyní o předčasnou námitku, neboť o sankci rozhodne žalovaná v dalším řízení, soudu nic nebrání v tom, aby ji vypořádal v mezích uplatněného žalobního bodu.
73. Žalobce na podporu svého tvrzení k žalobě přiložil tři kárná rozhodnutí žalované, ze kterých však žádný excus v případě rozhodování o jeho provinění nelze shledat. V prvním případě rozhodnutí ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. K 10/2021 se jedná o kárné opatření v podobě napomenutí advokátnímu koncipientovi, u něhož i zákon o advokacii předvídá uložení mírnějších sankcí než u advokáta (srov. § 32 odst. 3 a 4 zákona o advokacii). V druhém případě rozhodnutí ze dne 8. 4. 2022, sp. zn. K 62/2021 byla advokátce uložena pokuta ve výši 20.000 Kč za 2 skutky. Ve třetím případě (kárné rozhodnutí ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. K 93/2014) bylo advokátce uloženo kárné opatření v podobě napomenutí, advokátka se však dopustila pouze jednoho skutku. Žalobce byl oproti tomu v době rozhodování správního orgánu prvního stupně uznán vinným za dva skutky, z nichž jeden spočíval ve dvou útocích. Uvedená 3 rozhodnutí tedy nepředstavují srovnatelné jednání jako v případě žalobce. Tomu navíc byla uložena pokuta pouze ve výši trojnásobku minimální měsíční mzdy, takto uložená sankce proto není ve srovnání s případy, na které odkazuje žalobce, zjevně excesivní. Tuto námitku soud tedy důvodnou neshledal.

VIII. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

74. Na základě všech shora uvedených skutečností soud žalobu shledal důvodnou, napadené rozhodnutí žalované zrušil pro nezákonnost a současně vyslovil, že se věc vrací žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.). Soud neshledal důvody pro zrušení prvostupňového rozhodnutí, neboť má za to, že vytýkané vady jsou odstranitelné v odvolacím řízení a změnou prvostupňového rozhodnutí.
75. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. je správní orgán právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, v dalším řízení vázán. V dalším řízení žalovaná zohlední závěry vyslovené soudem k příznivosti pozdější právní úpravy a tedy o pozdější nepostizitelnosti jednání žalobce spočívajícího v nesprávné doložce prohlášení o pravosti podpisu. Na základě těchto závěrů opět rozhodne o kárné žalobě a případně uloží žalobci odpovídající kárné opatření.
76. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu přísluší právo na náhradu nákladů v řízení. Náklady řízení představují jednak částku 3 000 Kč za soudní poplatek zaplacený z podané žaloby a odměnu za zastoupení advokátem. Soud žalobci přiznal odměnu za čtyři úkony právní služby po 3 100 Kč dle § 7 bodu 5., § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., v platném znění, § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) citované vyhlášky (převzetí a příprava zastoupení, návrh ve věci samé, podání ze dne 23. 1. 2024, účast na jednání dne 22. 8. 2024) a čtyři paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 odst. 1, 4 citované vyhlášky). K této částce pak byla připočtena daň z přidané hodnoty (2 856 Kč), kdy zástupce žalobce doložil, že je plátcem této daně. Celkem odměna za zastoupení představuje částku 19 456 Kč. K náhradě nákladů soud žalované stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 22. srpna 2024

JUDr. Jaromír Klepš v.r.

předseda senátu